

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

07/99

(Afgesloten 021200 MRT 1999)

Conclusie/voorzicht

Alle partijen in Bosnië-Herzegovina proberen elkaar de Zwarte Piet voor de impasse in het vredesproces toe te spelen. Vooral de Kroatische leiding is uit op een driedeling van Bosnië-Herzegovina, maar ook de leden van de drie etnische groeperingen in het land zelf laten voortdurend hun eigen belangen prevaleren boven de gezamenlijke belangen.

In het "Kosovo Bevrijdingsleger" lijkt zich een scheuring af te tekenen. Verwacht moet worden dat, ook als er een politiek akkoord over de toekomst van Kosovo wordt gesloten, spelers aan beide zijden zich aan dat akkoord zullen onttrekken en de gewapende strijd zullen voortzetten.

Bosnië-Herzegovina

Moslims pleiten voor reducties in militaire uitgaven

Een adviseur van het Moslim-lid van het Bosnische presidium Izetbegovic, Hajric, heeft gepleit voor een reductie in militaire uitgaven in Bosnië-Herzegovina met 1/3. Hij onderstreepte echter dat het in zijn visie een regionale kwestie betreft, die zou moeten worden beslist in onderhandelingen met Joegoslavië en Kroatië. Daarbij wees hij erop dat alle genoemde partijen mede-ondertekenaars zijn van "Dayton" en de daaruit voortvloeiende militaire reductie-maatregelen. Hoewel Hajric in zijn presentatie sterk de nadruk legde op het vrijmaken van gelden voor civiele wederopbouw-doeleinden, is het vermoeden gerechtvaardigd dat een minstens even belangrijke overweging is gelegen in de oplopende spanningen tussen de Bosnische Kroaten en Moslims, waarbij eerstgenoemden de actieve en passieve steun genieten van Zagreb. In alle opzichten, maar met name ook op militair terrein, onttrekken de Bosnische Kroaten zich aan samenwerking met de Moslims. Zij kunnen bovendien rekenen op (ook militaire) steun vanuit Zagreb. Vermoedelijk wil Hajric met een reductie van de militaire inspanningen ook de speelruimte van de (Bosnische) Kroaten op militair gebied inperken. Een overweging daarbij is dat de Bosnische Moslims in militair opzicht superieur zijn, en niet-geautoriseerde een reductie met 1/3 ook zullen blijven, aan hun Kroatische "partners" in de Moslim/Kroatische Federatie (MKF), zelfs als wordt afgezien van de bilaterale hulp die zij van derden ontvangen.

Beroering over terugkeer etnische minderheden

In Bosnische politieke kringen is beroering ontstaan over de terugkeer van enkele duizenden families naar hun oorspronkelijke woonplaatsen, waaruit zij door leden van een andere etnische groepering waren verjaagd. Het plan stamt oorspronkelijk van de belangrijkste Moslim-partij SDA en komt er in feite op neer dat 1000 Bosnische gezinnen zouden terugkeren naar Banja Luka en 1000 naar Mostar. In ruil zouden 1000 Kroatische en 1000 Servische gezinnen terugkeren naar Sarajevo. Het voorstel is aanvaard door het voltallige Bosnische presidium en heeft de steun van de internationale gemeenschap. De "Partij voor Bosnië-Herzegovina", een bondgenoot van de SDA, sprak van een test van het gezag van het presidium en een lakmoesproef voor de herintegratie van het land.

[REDACTED]

De terugkeer van vluchtelingen is een omvangrijk en complex probleem. Niet alleen is het aantal tot op heden uit het buitenland teruggekeerde vluchtelingen lager dan gehoopt, maar in de praktijk blijken de meeste terugkerende vluchtelingen zich te vestigen in een gebied dat door de eigen etnische groepering wordt gedomineerd. De terugkeer van vluchtelingen komt dan ook neer op een versterking van de huidige etnische verhoudingen en niet op een herstel van de vooroorlogse situatie. Voor een deel is dat toe te schrijven aan de vrees voor de andere etnische groeperingen, maar voor een deel is het een feit dat veel van de door de vluchtelingen achtergelaten huizen ofwel verwoest zijn, ofwel worden bewoond door andere vluchtelingen. Daardoor ontstaat een vicieuze cirkel die alleen kan worden doorbroken door gecompliceerde manoeuvres zoals de door het presidium voorgestelde driehoeksruil.

Daarbij speelt echter een aantal bezwaren een rol. Zo baseren de drie belangrijkste etnisch-nationalistische partijen hun machtspositie op het in stand houden en aanwakkeren van de etnische tegenstellingen in het land. Een grootschalige etnische herintegratie zou derhalve niet in hun voordeel zijn. Anderzijds moeten zij de schijn ophouden dat zij opkomen voor de belangen van hun kiezers en (derhalve) volksgenoten, ook de vluchtelingen onder hen. Daarom heeft het voorstel van de SDA en het gehele presidium veel weg van een spelletje Zwarte Pieten: het is vooral bedoeld om de schijn te wekken van goede wil, maar is er in de praktijk vooral op gericht een werkelijke of schijnbare breuk met het vredesproces te provoceren bij één van de andere groeperingen. Ook praktische bezwaren maken de uitvoering van het voorstel moeilijk. Zo is voor de daadwerkelijke hervestiging van vluchtelingen niet alleen woonruimte, maar ook onderwijs en werkgelegenheid noodzakelijk. Bovendien zijn zo vele autoriteiten bij het voorgestelde proces betrokken, dat een mislukking bijna voorspelbaar is. Verder hebben vele partijen en autoriteiten banden met de georganiseerde misdaad, die zich voor haar diensten beloofd zal willen zien en in staat is onwelgevallige ontwikkelingen te dwarsbomen. De kans dat de door de SDA voorstelde ruil daadwerkelijk slaagt, is dan ook nihil.

Moslim/Kroatische Federatie (MKF)

Vluchtelingen uit Kosovo verzetten zich tegen herlocatie

In Sarajevo zijn de afgelopen dagen problemen ontstaan rond een groep etnisch-Albanese vluchtelingen uit Kosovo, die tijdelijk waren ondergebracht in de Bosnische hoofdstad. Zij verzetten zich tegen een voornemen van de autoriteiten om hen te vestigen in de stad Petrovac in het noorden van Bosnië-Herzegovina. Pas niet-geautoriseerde tussenkomst van de politie bleek het mogelijk enkele kleine groepjes over te brengen naar Petrovac. Petrovac is pas ten tijde van de ondertekening van "Dayton" in handen van de Bosnische Moslims gekomen. Vóór de oorlog bestond de bevolking van die plaats voor 75% uit Serviërs. Het geeft een interessant inzicht in de doelstellingen van de Bosnische autoriteiten dat zij hebben besloten de etnische Albanen (die in de meeste gevallen geloofsgenoten zijn van de Bosnische Moslims) te herhuisvesten in Petrovac. Zij zullen daar in de meeste gevallen worden ondergebracht in huizen die door Servische vluchtelingen verlaten zijn. Daaruit blijkt dat ook de Bosnische Moslims, hoewel zij het hun tegenstanders verwijten, ook in voorkomende gevallen de etnische herintegratie afwijzen. Het spreekt vanzelf dat de Albanen, die gevlucht zijn voor het geweld van de Serviërs in Kosovo, niet staan te trappelen om opnieuw met Serviërs in conflict te komen als dezen hun vooroorlogse woningen komen opeisen.

Jelavic en Tudjman vragen speciale garanties voor Bosnische Kroaten

De Kroatische regering heeft negen nieuwe annexen voorgesteld voor het (nog altijd niet geratificeerde) verdrag over speciale parallele betrekkingen (SPB) tussen de MKF en Kroatië. Deze zouden "het overleven en de constitutionele status" van de Bosnische Kroaten moeten garanderen. Dat zou noodzakelijk zijn om de bepalingen van "Dayton" en het verdrag van Washington uit te voeren. De leider van de belangrijkste Bosnisch-Kroatische partij HDZ en Kroatische vertegenwoordiger in het Bosnische presidium Jelavic beschuldigde de Moslims ervan het verdrag over SPB te saboteren. Ook de Kroatische president en leider van de (gelijknamige) Kroatische regeringspartij Tudjman stelde dat de positie van de Kroaten in Bosnië-Herzegovina "onbevredigend" is.

Deze uitspraken zijn illustratief voor de opstelling van de Bosnische Kroaten van de afgelopen tijd. Zij klagen voortdurend over discriminatie en zelfs over een vermeende bedreiging van het voortbestaan van het Kroatische volk in Bosnië-Herzegovina. De genoemde nieuwe meldingen zijn voornamelijk van belang omdat

[REDACTED]

zij bevestigen dat Jelavic c.s. de volledige steun hebben van het bewind in Zagreb. Daardoor neemt Kroatië impliciet de verantwoordelijkheid voor het destabiliserende effect van de Bosnisch-Kroatische opstelling op zich. Bovendien geeft het voortdurende hameren op het verdrag van Washington inzicht in de doelstelling van de Kroaten. Het verdrag van Washington, dat dateert van vóór "Dayton", voorzag in de vorming van een confederatie tussen Kroatië en (het Moslim- en Kroatische deel van) Bosnië-Herzegovina. Vermoedelijk vooral omdat "Dayton" in een kort tijdsbestek is geconcipeerd, is van dat streven geen vermelding gemaakt in dat verdrag. Daarmee is de status van het akkoord van Washington enigszins onzeker. De voortdurende verwijzingen van de Kroaten naar dat akkoord wijzen er echter op dat in de Kroatische visie het streven van een confederatie tussen Kroatië en de MKF nog steeds de doelstelling is. Dat is een interpretatie van SPB die niet door de Moslims gedeeld zal worden; sterker nog, ook het voorliggende wetsontwerp weigeren zij te ondertekenen als protest tegen de Kroatische opstelling.

Zubak zegt dat Kroatië de MKF wil annexeren

De voormalige Kroatische vertegenwoordiger in het Bosnische presidium Zubak heeft het leiderschap van de HDZ beschuldigd van verantwoordelijkheid voor het verhogen van de spanningen tussen haarzelf en de internationale gemeenschap. Volgens Zubak is de HDZ van mening dat Bosnië-Herzegovina geen overlevingskans heeft. Het streven naar een derde (Kroatische) entiteit in Bosnië-Herzegovina schept volgens Zubak de mogelijkheid dat Bosnië-Herzegovina uiteenvalt. De "derde entiteit" zou dan het deel zijn dat bij Kroatië moet worden ingelijfd. Zubak was de rivaal van Jelavic bij de vorige verkiezingen voor het presidium. Zubak had juist de (Bosnische) HDZ verlaten en werd, ondanks zijn populariteit en de steun van de internationale gemeenschap, vernietigend verslagen. Uit frustratie en omdat hem vrijwel niets anders rest dan diezelfde internationale gemeenschap, is de kans aanwezig dat hij de problemen te sterk aandikt. Er is echter geen enkele reden om aan te nemen dat hij niet in essentie het streven van de Bosnisch-Kroatische en Kroatische leiding verwoordt. De voortdurende pleidooien voor een "derde entiteit", het benadrukken van het verdrag van Washington, en meer in algemene zin het compliceren en saboteren van het vredesproces zijn daarmee in overeenstemming.

Bosnisch-Servische republiek (RS)

KCDBiH bekritiseert Dodik

De fractievoorzitter van de belangrijkste Moslim-partij KCDBiH in het parlement van de Bosnisch-Servische republiek (RS), Bico, heeft felle kritiek geuit op de demissionaire Bosnisch-Servische premier Dodik. Aanleiding was het intrekken door Dodik van een voorstel tot wijziging van de Bosnisch-Servische wet op het bezit van woningen. De wijzigingen hadden betrekking op het recht van de oorspronkelijke bewoners van huizen, dat zou prevaleren boven het recht van degenen die deze huizen nu bewonen. Door de wijzigingen zouden vluchtelingen eenvoudiger kunnen terugkeren. Bico heeft gesteld dat het intrekken van het wetsvoorstel een nieuw bewijs is dat Dodik onbetrouwbaar is. "Hij belooft veel, maar doet weinig". Een lid van de Moslim-oppositie in de RS heeft naar aanleiding van het incident gesteld dat Dodik reeds lang de uitvoering van "Dayton" saboteert en daarom onmogelijk te steunen is. Onzeker is waarom Dodik het wetsvoorstel heeft ingetrokken, maar het vermoeden bestaat dat ook hij geen voorstander is van de terugkeer van grote aantallen Moslim-vluchtelingen. Daaruit kan worden opgemaakt dat ook Dodik, ondanks zijn gematigde imago, allereerst Serviër en dus nationalist is. Het politieke belang van het incident is allereerst dat Dodik kennelijk de voorkeur geeft aan een conflict met de internationale gemeenschap, die de wijziging in de betreffende wet zonder twijfel graag aanvaard zou hebben gezien. Van nog groter belang is het feit dat Dodik, als hij de nieuwe regering zou mogen vormen, in de huidige constellatie afhankelijk zou zijn van steun van de KCDBiH. Niet alleen wordt het door dergelijke incidenten minder waarschijnlijk dat deze steun zonder meer gegeven wordt, maar ook is te verwachten dat de KCDBiH niet langer meer tevreden zal zijn met het verlenen van passieve steun. Reeds in het verleden had zij laten weten te zullen aandringen op de verwerving van ministersposten en voorzitterschappen van parlementscommissies. Die eisen zouden gezien de parlementaire kracht van de KCDBiH allerm minst onredelijk zijn, maar zijn voor vrijwel alle partijen (vermoedelijk met inbegrip van die van Dodik) onaanvaardbaar.

Poplasen dreigt parlement te ontbinden

Naar verluidt heeft RS-president en leider van de extreem-nationalistische SRS Poplasen gedreigd het parlement te ontbinden. Hij deed dat ten overstaan van de leider van de SPRS (en het Servische lid van het Bosnische presidium) Radisic, omdat diens partij niet instemt met een wetsvoorstel dat de president van de RS grote invloed zou geven over de inlichtingendienst van de RS. Als het parlement het nieuwe wetsvoorstel afwijst, zou Poplasen van zijn Grondwettelijke recht gebruik maken om het parlement te ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te schrijven. Reeds eerder was gezinspeeld op een dergelijke stap van de kant van Poplasen. Zoals bekend houden de beide voornaamste politieke blokken in het parlement, de SDS/SRS enerzijds en de partijen achter de regering-Dodik anderzijds, elkaar in evenwicht. Als die impasse voortduurt (en Poplasen heeft daar invloed op doordat hij de nieuwe kandidaat-premier kan benoemen), zou het voor hem een aantrekkelijke optie zijn om nieuwe parlementsverkiezingen uit te schrijven, zeker omdat het SDS/SRS blok momenteel populairder lijkt dan ooit. Dat geldt echter niet voor het dreigement dat Poplasen in deze context uit; in feite probeert hij een parlementaire goedkeuring van een uitbreiding van zijn eigen macht af te dwingen. Dat is precies het soort ondemocratisch gedrag waarop zijn tegenstanders, met inbegrip van de internationale gemeenschap, zitten te wachten. Tot op heden heeft Poplasen zijn positie en invloed juist weten te behouden doordat hij zich pijnlijk nauwkeurig hield aan de letter van de wet. Derhalve lijkt Poplasen met vuur te spelen en het risico te lopen dat HV Westendorp zijn eerdere dreigementen met ontslag van de president ten uitvoer brengt.

Kroatië

Confrontatie tussen Sloveense en Kroatische politie

Op 27 februari heeft zich een incident voorgedaan tussen Kroatische en Sloveense politie. Dat ontstond toen een schip van de Kroatische politie zich begaf naar wateren die door beide landen als hun eigen territoriale wateren worden beschouwd. Ook werd een poging gedaan om een Sloveense visser te arresteren, maar dit werd door Sloveense politie verhinderd. Sinds het ontstaan van beide landen zijn de betrekkingen gespannen geweest. Dat houdt voor een deel verband met de omstandigheden waaronder de onafhankelijkheid werd bewerkstelligd: Slovenië stond erop de eigen onafhankelijkheid uit te roepen op een moment dat de Kroatische voorbereidingen daarvoor nog niet voltooid waren en Slovenië verweet Kroatië niets te hebben gedaan om de naar Slovenië oprukkende Joegoslavische federale eenheden tegen te houden. Ook sindsdien zijn er herhaaldelijk incidenten geweest zoals schermutselingen rond een voormalige Joegoslavische kazerne aan de wederzijdse grens en een vrijdelde Sloveense poging om het Kroatische militaire verkeer af te luisteren. De belangrijkste onenigheid betreft echter het verloop van de onderlinge grens in de Baai van Piran, voor Slovenië de enige weg naar de Adriatische Zee. In economisch opzicht is de kwestie vooral van belang voor het recht op visvangst, en in mindere mate voor het toerisme. De belangrijkste kwestie is echter vermoedelijk van prestige-aard. Zo lang er geen oplossing voor deze geschillen is gevonden (en de bereidheid daartoe lijkt minimaal) zullen zich soortgelijke incidenten voor blijven doen, die de onderlinge betrekkingen zullen blijven belasten.

OVSE waarschuwt voor nieuwe spanningen in oost-Slavonië

Een woordvoerder van de OVSE heeft gewaarschuwd dat het aantal "etnisch geïnspireerde" incidenten in oost-Slavonië toeneemt. Etnisch-Servische inwoners van de plaats Beli Manastir worden in toenemende mate geïntimideerd. In Mirkovci is een oudere Servische vrouw verkracht en in de cafés in Borovo nemen de geruchten omtrent op handen zijnde acties tegen de Serviërs toe. Overigens noemt de OVSE het optreden van de Kroatische politie in de regio "bevredigend". De OVSE legt ook een deel van de verantwoordelijkheid voor het oplopen van de spanningen bij de etnisch-Servische leiders, omdat die de incidenten en de vrees te sterk benadrukken. Reeds eerder had de OVSE gewaarschuwd voor oplopende spanningen in het gebied. Er keren in toenemende mate Serviërs en Kroaten terug, eerstgenoemden omdat zij nergens anders heen kunnen en laatstgenoemden omdat zij hun door de Serviërs onteigende bezittingen weer willen opeisen. Meer in algemene zin vormt het huidige tijdsgewricht een periode waarin oude rekeningen kunnen worden vereffend. De Kroatische autoriteiten voeren geen openlijk racistische politiek, maar zij lijken toch van plan de terugkeer van grote aantallen Serviërs te voorkomen. Bovendien kunnen over het algemeen meer sympathie opbrengen voor de Kroatische grieven dan voor de Servische angst. Ieder incident heeft weer negatieve gevolgen voor de sfeer in het gehele gebied en zo ontstaat een klimaat waarin de kans op incidenten groot is.

Joegoslavië

Montenegro

Djukanovic waarschuwt voor oprichting militias

De partij van de Montenegrijse president Djukanovic, DPS, heeft de belangrijkste oppositiepartij SNP ervan beschuldigd van "demagogie en onverantwoordelijk gedrag". De SNP zou, in samenwerking met de Servische regeringspartij SPS, de Joegoslavische bevolking psychologisch voorbereiden op een "oorlog met de gehele wereld". De Joegoslavische minister van Defensie Bulatovic zou pogingen doen om in heel Montenegro paramilitaire organisaties op te richten met het oog op inzet tegen de NAVO. Deze beschuldigingen passen in het kader van de verbale oorlog die Djukanovic voert met zijn voorganger en SNP-leider, federaal premier Bulatovic (geen directe familie van de minister). Die wordt er door Djukanovic van beschuldigd op illegale wijze, en in samenwerking met de SPS van federaal president Milosevic, de macht in Joegoslavië te usurperen en de Montenegrijse gelijkwaardigheid met Servië stap voor stap af te breken. Meer in algemene zin houdt dit verband met de pogingen van Djukanovic om zijn machtspositie veilig te stellen door in te spelen op de vrees voor Servische dominantie onder de Montenegrijse bevolking. In de praktijk loopt hij door zijn voortdurende beschuldigingen het gevaar om juist dat over zich af te roepen waarvoor hij zich bevreesd toont: de Servische toorn. Hoewel hij het niet met zoveel woorden zegt, zal de meerderheid van zijn aanhangers zijn woorden ook opvatten als een waarschuwing voor een burgeroorlog in Montenegro, omdat de genoemde "paramilitaire organisaties" (voor het bestaan waarvan overigens geen aanwijzing bestaat) ook tegen binnenlandse doelen zouden kunnen worden ingezet. Ook in dat opzicht geldt dat Djukanovic's optreden het gevaar eerder vergroot dan verkleint.

Kosovo

Machtsstrijd in UCK zet door

Er zijn nieuwe aanwijzingen voor een machtsstrijd in de politieke top van de Kosovo-Albanezen. Een aanwijzing daarvoor is dat sommige leden van de Generale Staf van het "Kosovo Bevrijdingsleger" (UCK) zich distancierden van de benoeming van de nieuwe opperbevelhebber Selimi. Ook de benoeming van één van de onderhandelaars van het UCK bij de besprekingen in Rambouillet, Krasniqi, tot premier in de nieuwe "tijdelijke regering" van Kosovo draagt bij aan de onzekerheid, omdat deze inmiddels is veroordeeld door de persoon die tot op dat moment gold als de hoofdvoerder van het UCK, Demaci. Bovendien is het vreemd dat de vorming van de nieuwe regering is ondersteund door andere prominente Kosovo-Albanezen als "schaduwpresident" Rugova, hoewel er reeds sinds jaar en dag een "schaduwregering" actief is onder leiding van een persoon die formeel tot Rugova's eigen partij behoort, Bukoshi. Demaci heeft inmiddels verklaard dat hij de onderhandelaars in Rambouillet beschouwt als defaitisten die hun eigen belangen laten prevaleren boven de algemene zaak en hebben ingestem met "holle autonomie". Bovendien wees hij erop dat hijzelf reeds in augustus 1998 door het UCK in gemachtigd om een regering te vormen. Op een Internet-site die pretendeert de mening van het UCK weer te geven, wordt beweerd dat Selimi niet is geconsulteerd bij de uitspraken van Demaci. Er werd op gewezen dat Demaci ten onrechte kritiek levert op de internationale gemeenschap. Impliciet werd een vredesregeling zoals die in Rambouillet besproken is, een wenselijke zaak genoemd. Ook Krasniqi zelf heeft verklaard dat een eventueel vredesverdrag de weg zou vrijmaken voor de komst van NAVO-troepen en voor uiteindelijke onafhankelijkheid voor Kosovo. Bovendien zou het vredesverdrag in ieder geval ter goedkeuring aan de bevolking worden voorgelegd.

Het heeft er alle schijn van dat de eensgezindheid van de Albanezen niet langer heeft geduurd dan de conferentie in Rambouillet. Nog voor de (eventuele) ondertekening van een (eventueel) akkoord is er sprake van verdeeldheid over de vraag of "Rambouillet" in het belang van de Kosovo-Albanezen is. Daarbij is bovendien van belang of "Rambouillet" inderdaad de weg vrijmaakt voor de komst van NAVO-troepen, voor een referendum en voor onafhankelijkheid. Maar meer in algemene zin lijkt het belangrijkste dispuut wie namens de Albanezen mag spreken. Daarbij valt op dat de vertegenwoordigers van de "traditionele" politieke partijen, primair Rugova en Bukoshi, zich hebben neergelegd bij een leidende positie van het UCK, maar dat delen van datzelfde leger zich verzetten tegen iedere vorm van overeenkomst met Servië. Zij pleiten voor het afwijzen van compromissen en het voortzetten van de gewapende strijd. Op politiek niveau lijkt Demaci de enige prominente vertegenwoordiger van die gedachte te zijn, maar aangenomen moet worden dat lokale

leiders ook eerder geneigd zijn een compromisloze koers voor te staan. Daarom moet er op worden gerekend dat, als het tot een ondertekend vredesakkoord komt, daartegen van Albanese zijde verzet zal komen. Dat zal primair politiek/verbaal verzet zijn, maar de kans dat een deel van het UCK de strijdbijl niet zal begraven, lijkt groot. Zelfs is niet ondenkbaar dat het tot grootschalige confrontaties van Albanese onderling komt, met een (eventuele) NAVO-interventiemacht als getuige en de Servische autoriteiten als lachende derde.

Seselj dreigt met oorlog

De extreem-nationalistische Servische vice-premier en leider van de SRS Seselj heeft verklaard dat, indien "de Amerikanen" Kosovo aanvallen, er mogelijk geen Serviër in leven zal blijven, maar dat er eveneens geen Albanese in Kosovo meer zou zijn. Hij waarschuwde de eigen bevolking dat passiviteit niet zal worden toegestaan. Evenzeer waarschuwde hij de buurlanden van Servië dat zij in oorlog zouden komen als zij toestaan dat Servië van hun grondgebied zal worden aangevallen. Met name Macedonië werd met vernietiging bedreigd als er "maar één vreemde soldaat" vanuit dat land naar Servië zou komen. Maar ook "verraders in de RS, Montenegro en zelfs Belgrado" werden gewaarschuwd dat zij niet met de Amerikanen onder één hoedje moeten spelen. De Albanese werd in het vooruitzicht gesteld dat de Serviërs "eerst vreedzaam, maar indien nodig ook over een geweerloop" zouden tonen hoe men een land verdedigt. Impliciet dreigde hij dat zijn partij de Servische coalitie zou verlaten als de regering zou instemmen met een compromis. Inmiddels heeft de Kroatische staatsradio gesuggereerd dat Servië beoogt Macedonië bij het conflict in Kosovo te betrekken. De bedoeling zou zijn de bewoners van dorpen aan de grens met Macedonië op de vlucht te jagen en daardoor het armlastige Macedonië met een vluchtelingenprobleem op te zadelen.

Het radicaal-nationalistische gebrul van Seselj, dat nooit uitblinkt door nuance, wijkt niet af van eerdere stellingname zijnerzijds. Er zijn echter twee nieuwe aspecten vermeldenswaard. Zo waarschuwt hij min of meer openlijk met maatregelen tegen interne landverraders. Daarmee wil hij ongetwijfeld aangeven dat ontwikkelingen als het optreden van de Bosnisch-Servische premier Dodik, die door de Radicals als een lakei van de internationale gemeenschap wordt beschouwd, in Servië niet zullen worden getolereerd. Bovendien dreigt hij met een kabinetscrisis als de Servische regering (lees: de SPS van president Milosevic) instemt met een vredesregeling voor Kosovo die substantiële concessies aan de Kosovo-Albanese inhoudt. Daarop zal Milosevic reeds hebben gerekend; het vormt vermoedelijk zelfs één van de belangrijkste redenen waarom hij op federaal niveau de belangrijkste rivaal van Seselj in het nationalistische kamp, Draskovic, in de regering heeft opgenomen.

Macedonië

Albanese sturen aan op ontslag Gligorov

Het Joegoslavische presbureau TanJug heeft gemeld dat etnische Albanese in Macedonië ontevreden zijn met het optreden van de Macedonische president Gligorov. Vertegenwoordigers van de twee grootste "Albanese" partijen in Macedonië zouden van mening zijn dat de Kosovo-Albanese recht hebben op onafhankelijkheid. Gligorov zou zich te sterk vasthouden aan de Servische mening ten aanzien van Kosovo. De situatie in Kosovo lijkt ook gevolgen te hebben voor de binnenlandse situatie in het aangrenzende Macedonië. De vertegenwoordigers van de Albanese minderheid (die vermoedelijk een kwart van de bevolking vormen) sympathiseren met hun volksgenoten in Kosovo en zijn in ieder geval minder dat de Macedonische meerderheid onder de indruk van de dreigementen van Servische zijde tegen Macedonische steun aan de NAVO in de kwestie-Kosovo. Eén van de meest directe problemen was vermoedelijk het feit dat Gligorov aan leden van de derde grote bevolkingsgroep in Macedonië, de Serviërs (5% van de bevolking?), had toegezegd dat van Macedonische zijde geen steun zou worden verleend aan eventuele agressie jegens Joegoslavië. Dat wordt van Albanese zijde gezien als een knieval voor de Serviërs. Opvallend is dat niet alleen oppositionele Albanese, maar ook leden van een in de regering vertegenwoordigde partij felle kritiek hebben op Gligorov. Dat kan niet los worden gezien van recente wrijvingen tussen president en regering, onder meer met betrekking tot de Macedonische erkenning van Taiwan. Als de Albanese erin slagen de positie van Gligorov te ondergraven (hetgeen overigens onwaarschijnlijk is), dan zou daarmee één van de belangrijkste symbolen van Macedonische onafhankelijkheid en solidariteit verdwijnen. Hoewel dat verdwijnen toch een kwestie van tijd lijkt, zowel met het oog op Gligorov's gevorderde leeftijd als gezien de genoemde binnenlands-politieke tegenstellingen, zou dat de toch al gespannen etnische verhoudingen in het land verder doen polariseren.